

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Андрей Иванов Нончев

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Социология“; професионално направление: 3.1. Социология, антропология и науки за културата; област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №1062/22.04.2026 на ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“

Автор на дисертационния труд: Елисавет Апостолос Каматаки

Тема на дисертационния труд: *Включване на деца със СОП в общообразователните училища на Република Гърция*

1. Информация за дисертантката

Елисавет Каматаки е докторант в самостоятелна форма на обучение по докторска програма „Социология“ в катедра „Социология“ на Философския факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски“.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Общият обем на дисертацията е 242 страници. Съдържанието ѝ се състои от въведение, три глави, заключение, библиография и две приложения. В списъка на цитираната литература са посочени 205 източника. Дисертацията включва също 59 таблици и 52 фигури.

Дисертационният труд е добре структуриран и има ясна логика. Аргументирано са представени както актуалността и значимостта на дисертационното изследване, така и неговите ограничения. Обоснован е основният изследователски проблем, разглеждан в дисертацията, отнасящ се до продължаващото несъответствие между законодателната

рамка, която насърчава приобщаването на деца със специални образователни потребности (СОП) в гръцките масови училища и неравномерното му практическо осъществяване. Целта, задачите и хипотезите на дисертационното изследване са добре формулирани. Поставената цел е пълноценно реализирана, като същевременно са получени нови данни за обекта и предмета на дисертационното изследване и са направени аргументирани заключения. Теоретичната рамка и методическите инструменти са адаптирани и съобразени със спецификите на изследователския обект и се отличават с оригинален авторов почерк. Тезите на авторката са аргументирано защитени. Стилът на изложение е в съответствие с добрите стандарти на научния дискурс. Използваният език е четивен и разбираем.

3. Оценка на получените резултати и постижения

В становището си ще открия само най-важните постижения на авторката, които дават основание за висока оценка на извършената от нея работа:

Първо, дисертационното изследване има оригинален характер, като авторката демонстрира широки познания по темата на дисертацията. Направен е критичен преглед на теоретичните и концептуалните рамки, чрез които се тематизират приобщаващото и специалното образование. Проследена е историческата еволюция и законодателното развитие на специалното и приобщаващото образование в Гърция.

Второ, разработена е авторска методика и изследователски инструментариум, които са релевантни на предмета на дисертационния труд и на поставената цел. Използван е набор от качествени и количествени методи за събиране на информация, които са в пряка логическа връзка с осъществения анализ и могат да послужат като модел за бъдещи научни изследвания по темата.

Трето, въз основа на проведено от авторката собствено емпирично изследване са анализирани нагласите на учителите, самооценките им за тяхната ефективност, възприеманите предизвикателства при прилагането на приобщаващото образование и подкрепата на училищната култура в Гърция, която цени многообразието и насърчава равенството.

Четвърто, регистрирани са статистически значими корелации между петте ключови тематични измерения на приобщаващото образование, идентифицирани от дисертантката (нагласи към приобщаването, компетентност/самооценка на ефикасността на учителите, училищна и административна подкрепа, практически

предизвикателства при обучението и системна/учебна подкрепа), както и при нагласите на учителите, възприеманата компетентност и докладваните предизвикателства въз основа на определени социално-демографски характеристики.

Пето, предложени са обосновани препоръки, основани на доказателства, произтичащи от емпирично получените количествени и качествени данни, за развитие и усъвършенстване на образователните политики и практиката на приобщаващото и специалното образование в гръцките училища.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемам като цяло формулировките на посочените от дисертантката приноси на стр. 57 в автореферата, които представят адекватно нейните изследователски постижения. В дисертационния труд могат да се идентифицират няколко научни и научно-приложни приноси, които бих обобщил в следните направления, кореспондиращи и с направената от авторката самооценка:

Първо, дисертацията обогатява наличното знание и методическите подходи за изследване на теоретичните и практическите измерения на приобщаващото образование в гръцките масови училища, за оценка ефективността на съществуващите политики и практики, както и за идентифициране предизвикателствата и възможностите за подобрене.

Второ, принос на дисертационния труд е разработването на кохерентна теоретична рамка, която интегрира исторически, правни, концептуални и социологически перспективи към специалното образование и очертава модели за приобщаващо образование на деца със специални образователни потребности (СОП) в гръцката образователна система.

Трето, съществен принос на авторката е регистрирането на нови факти и идентифицирането на съществени проблеми чрез провеждане на оригинално авторско емпирично изследване по дисертационната тема. Това е първото цялостно и систематично проучване в Гърция със смесени методи (количествени данни от 271 учители и качествени данни от 10 интервюта с родители), изследващо включването на деца със СОП в общообразователните училища.

Четвърто, въз основа на емпирични данни новаторски са анализирани възприятията, компетенциите и предизвикателствата пред учителите, като са идентифицирани значими корелации, демографски различия и структурни бариери,

които оформят ежедневната реалност на приобщаването в гръцките училища. Аргументирана е ключовата роля на учителите, училищното ръководство и родителските нагласи при включването на деца със СОП в общообразователните училища.

Пето, научно-приложен принос на дисертационното изследване е обосноваването на практически и политически релевантни препоръки, като се подчертава съществената роля на обучението на учителите, стабилните структури за подкрепа, интердисциплинарното сътрудничество и подобрените административни механизми за укрепване на ефективното приобщаващо образование.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представен е списък на авторските публикации, свързани с темата на дисертацията, който включва:

1. Kamataki, E. (2024). Inclusion of students who belong to the autism spectrum in mainstream secondary schools in Greece. *KNOWLEDGE - International Journal* 65 (2), 265–269.
2. Kamataki, E. (2024). Factors affecting the inclusion of students with intellectual disabilities in mainstream secondary schools in Greece. *KNOWLEDGE - International Journal*, 65(2), 253–257.
3. Kamataki, E. (2024)– “*Dyslexia in typical secondary schools in Greece. Methods of intervention to achieve inclusion*”, Doctoral school and the 8th doctoral scientific session December 18, 2024 (in print).

Публикациите на авторката са достатъчно на брой според изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, отговарят на професионалните стандарти за качество и са получили признание в критична академична среда.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът (58с.) коректно и пълноценно отразява съдържанието на дисертационния труд. Той съдържа и самооценка за приносите на дисертационния труд с теоретичен и научно-приложен характер.

7. Критични бележки, въпроси и препоръки

Оценявам високо извършената от авторката работа по дисертационното изследване, осъществена от позициите на добре обосновани теоретични концепции и оригинален изследователска инструментариум, подкрепени от задълбочен анализ на събраната информация.

Бих задал два въпроса към дисертантката:

Първо, тъй като в изследването не е експлицитно представена тезата на дисертацията, как авторката би я формулирала?

Второ, могат ли да се идентифицират някои по-общи национални и международни социетални тенденции и проблеми (икономически, политически, идеологически, културни, миграционни), които подкрепят или препятстват приобщаващото образование в гръцките училища?

Препоръчвам на дисертантката да повиши международната видимост на своята изследователска дейност като публикува по-активно в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

8. Заключение

Дисертацията отговаря на законовите и академичните изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, отразени в Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за неговото приложение, приет от Министерския съвет и на Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Въз основа на достойнствата на дисертационния труд и творческите постижения на авторката, отчитайки нейните задълбочени познания по темата на дисертацията, демонстрираните възможности и умения за самостоятелен анализ, както и нейните приноси в интердисциплинарната област на социологията на образованието, пресичаща се с теорията и практиката на приобщаващото образование, изследванията на уврежданията и анализа на образователните политики, изразявам убедеността си, че Елисавет Каматаки отговаря на законовите и професионални изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

18.6.2026 г.

София

.....

(доц. д-р Андрей Нончев)

OPINION

By: Assoc. Prof. Andrey Ivanov Nonchev, PhD

Regarding: Dissertation for the award of the educational and scientific degree “doctor” in the scientific specialty Sociology; field of study: 3.1 Sociology, Anthropology and Humanities; area of higher education: 3. Social, Economic and Legal Sciences

Grounds for presenting the review: Participation in the scientific jury for the defence of the dissertation according to Order №1062/22.04.2026 of the Rector of the South-West University "Neofit Rilski"

Author: Elisavet Apostolos Kamataki

Topic of the dissertation: *Inclusion of children with special educational needs in mainstream schools in the Republic of Greece*

1. Brief information about the candidate

Elisavet Apostolos Kamataki is a doctoral student in an individual form of study in the doctoral program "Sociology" at the Department of "Sociology" of the Faculty of Philosophy at the South-West University "Neofit Rilski", Blagoevgrad.

2. General characteristics of the presented dissertation

The total volume of the dissertation is 242 pages. Its content consists of an introduction, three chapters, conclusion, references and two appendices. The list of references includes 205 sources. In the dissertation are also presented 59 tables and 52 figures.

The doctoral thesis is well structured and has a clear logic. The actuality and significance of the dissertation research, as well as its limitations, are convincingly presented with well-founded arguments. The main research problem addressed in the dissertation, relating to the ongoing discrepancy between the legislative framework that promotes the inclusion of children with special educational needs (SEN) in Greek mainstream schools and its uneven practical implementation, is substantiated. The goal of the dissertation, its tasks and hypotheses are well formulated and justified. The set goal has been realized, while at the same time new data about the object and subject of the dissertation have been obtained and

reasoned conclusions have been made. The theoretical framework and the methodological tools are adapted to the specifics of the research topic and are distinguished by an original author's style. The doctoral student's views are arguably defended. The presentation follows the good standards of scientific discourse. The language used is readable and understandable.

3. Evaluation of the results and achievements obtained

I will highlight only the most important achievements of the author, which give convincing reasons for a high assessment of her work:

First, the dissertation research has an original character, with the author demonstrating an extensive knowledge on the topic of the dissertation. A critical review of the theoretical and conceptual frameworks through which inclusive and special education are thematized has been made. The historical evolution and legislative developments of special and inclusive education in Greece has been traced.

Second, an original author's methodology and research tools have been developed, which are relevant to the subject of the dissertation and the goal set. Qualitative and quantitative methods have been used to collect information, which are in direct logical connection with the performed analysis and can be used as a model for future scientific studies on the subject.

Third, based on the author's own empirical research, attitudes of the teachers, the self-assessments of their effectiveness, perceived challenges in implementing inclusive education, and the support of a school culture in Greece that values diversity and promotes equality have been analysed.

Fourth, significant correlations were registered between the five key thematic dimensions of inclusive education, identified by the doctoral candidate (attitudes toward inclusion, teachers' competence/self-assessment of their efficacy, school and administrative support, practical classroom challenges, and systemic/ curricular support), as well as in teachers' attitudes, perceived competence, and reported challenges based on certain socio-demographic characteristics.

Fifth, reasoned recommendations, based on evidence derived from empirically obtained quantitative and qualitative data, are proposed for the development and improvement of educational policies and practices of inclusive and special education in Greek schools.

4. Evaluation of the scientific and scientific-applied contributions

I generally accept the formulations of the author's contributions indicated on page 57 of the dissertation abstract, which adequately present research achievements of Elisavet Kamataki. Several scientific and scientific-applied contributions can be identified in the doctoral thesis, that I would summarize in several areas, which correspond to the author's self-assessment:

First, the dissertation enriches the available knowledge and methodological approaches for researching the theoretical and practical dimensions of inclusive education in Greek mainstream schools, for assessing the effectiveness of existing policies and practices, as well as for identifying challenges and opportunities for improvement.

Second, contribution of the dissertation is the development of a coherent theoretical framework that integrates historical, legal, conceptual and sociological perspectives on special education and outlines models for inclusive education of children with special educational needs (SEN) in the Greek educational system.

Thirdly, author's significant contribution is the registration of new facts and the identification of significant problems by conducting an original author's empirical research on the dissertation topic. This is the first comprehensive and systematic study in Greece with mixed methods (quantitative data from 271 teachers and qualitative data from 10 interviews with parents) examining the inclusion of children with SEN in mainstream schools.

Fourth, based on empirical data, the perceptions, competencies and challenges facing teachers are innovatively analysed, identifying significant correlations, demographic differences and structural barriers that shape the daily reality of inclusion in Greek schools. The key role of teachers, school leadership and parental attitudes in the inclusion of children with SEN in mainstream schools has been revealed.

Fifth, a scientific-applied contribution of the dissertation study is the substantiation of practical and policy-relevant recommendations, emphasizing the essential role of teachers training, robust support structures, interdisciplinary collaboration and improved administrative mechanisms for strengthening the effective inclusive education.

5. Evaluation of publications on the topic of the dissertation

The dissertation presents a list of author's publications that are related to its topic, which includes:

1. Kamataki, E. (2024). Inclusion of students who belong to the autism spectrum in mainstream secondary schools in Greece. *KNOWLEDGE - International Journal* 65 (2), 265–269.
2. Kamataki, E. (2024). Factors affecting the inclusion of students with intellectual disabilities in mainstream secondary schools in Greece. *KNOWLEDGE - International Journal*, 65(2), 253–257.
3. Kamataki, E. (2024)– “*Dyslexia in typical secondary schools in Greece. Methods of intervention to achieve inclusion*”, Doctoral school and the 8th doctoral scientific session December 18, 2024 (in print).

The author's publications are sufficient in number according to the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, meet professional quality standards and have received recognition in a critical academic environment.

6. Evaluation of the dissertation abstract

The abstract (58 pages) correctly reflects the content of the dissertation. It also contains a self-assessment for the doctoral thesis contributions of a theoretical and scientific-applied nature.

7. Critical remarks, recommendations and questions

I highly appreciate the work done by the author on her dissertation research, carried out on a well-founded theoretical framework, original research tools, and supported by in-depth analysis of the collected information.

I would like to pose two questions to the doctoral student:

First, since the thesis of the dissertation is not explicitly presented in the study, how would the author formulate it?

Second, could some more general national and international societal trends and problems (economic, political, ideological, cultural, migration) be identified that support or hinder inclusive education in Greek schools?

I recommend the doctoral student to increase the international visibility of her research activity by publishing more actively in scientific publications, referenced and indexed in world-renowned databases of scientific information.

8. Conclusion

The dissertation is developed in accordance with the normative requirements for awarding the educational and scientific degree "doctor", reflected in the Law for development of the academic staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation, adopted by the Council of Ministers and the Internal rules for the development of the academic staff at the South-West University "Neofit Rilski".

Based on the merits of the dissertation and creative achievements of the author, taking into account her extensive knowledge of the topic, demonstrated capacity and skills for independent research and analysis, as well as her contributions to the interdisciplinary field of sociology of education, intersecting with the theory and practice of inclusive education, disability studies, and educational policy analysis, I express my conviction that Elisavet Kamataki meets the legal and professional requirements for being awarded the educational and scientific degree "doctor".

18.06.2026

Signature:

Sofia

(Assoc. Prof. Andrey Nonchev)